

POSEBNI PROGRAM VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA
NADALJEVALNI PROGRAM OSNOVNOŠOLSKE RAVNI II

UČNI NAČRT
za področje **DELOVNA VZGOJA**

Pripravili:
Borko Radešček
Mašenka Rodman Madric
Franci Zupan

Strokovna redakcija:
mag. Janja Cotič

Ljubljana, 2004

KAZALO

1.	OPREDELITEV PODROČJA	3
2.	SPLOŠNI CILJI	3
3.	OPERATIVNI CILJI PODRČJA	4
3.1.	DOMAČA OPRAVILA	4
3.1.5	NADALJEVALNI PROGRAM OSNOVNOŠOLSKE RAVNI II – 5. STOPNJA	4
3.2.	OBDELAVA GRADIV	9
3.2.5	NADALJEVALNI PROGRAM OSNOVNOŠOLSKE RAVNI II – 5. STOPNJA	9
4.	OPIS OSVOJENIH ZNANJ IN VEŠČIN	16
5.	ZNANJA, KI JIH MORAJO IMETI IZVAJALCI	17
6.	PRILOGA	17
6.1.	Specialno-didaktične posebnosti	17
6.2.	Medpodročne povezave	18
6.3.	Časovni okvir	18
6.4.	Kako uporabljamo učni načrt	20

1. OPREDELITEV PODROČJA

Predmet delovna vzgoja je vzgoja za življenje v najširšem smislu. Namenjen je učencem z zmernimi, težjimi in najtežjimi motnjami v duševnem razvoju. Glede na njihove inteligentnostne sposobnosti, osebnostno strukturo in življensko perspektivo, je to področje lahko nadomestilo za usposabljanje za tista vsakdanja opravila, ki jih lahko vsak posameznik opravi sam in si s tem zmanjšuje odvisnost od tuje pomoči.

Na nižji stopnji se učenec začne spoznavati s najrazličnejšimi materiali in predmeti okrog sebe. Učenci se postopoma srečujejo s pripomočki za obdelavo teh materialov, tako da lahko na višji stopnjah čim bolj samostojno obdelujejo le te.

Predmet se navezuje, povezuje in prepleta z drugimi področji, predvsem s splošno poučenostjo, likovno vzgojo in razvijanjem samostojnosti. Večina naših učencev se po končanem usposabljanju vključuje v varstveno delovne centre, zato je predmet predstavlja tudi direktno navajanje na pogoje kasnejšega življenja.

Posebej je potrebno izpostaviti področje varstva pri delu v najširšem pomenu besede, saj vključuje tudi vzgojo varnega življenja v domu in šoli.

2. SPLOŠNI CILJI

- Spoznavanje novih materialov iz okolja.
- Prepoznavanje materialov iz ožjega okolja.
- Uporabljanje materialov iz ožjega okolja.
- Spodbujanje in razvijanje pozornosti.
- Spodbujanje in razvijanje grobe ter fine motorika.
- Spodbujanje in razvijanje koordinacije gibov in sšpretnosti.
- Pridobivanje delovnih navad.
- Spodbujanje komunikacije in socializacije.

3. OPERATIVNI CILJI PODROČJA

3.1. DOMAČA OPRAVILA

3.1.1 NADALJEVALNI PROGRAM OSNOVNOŠOLSKE RAVNI II - PETA STOPNJA

OPERATIVNI CILJI	PRIMERI DEJAVNOSTI	PREDLAGANE VSEBINE	SPECIALNO DIDATIČNA PRIPOROČILA
BIVANJE IN OKOLJE			
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ spoznajo pomen čistoče za zdravo življenje v svojem bivalnem okolju ▪ samostojno poskrbe za urejenost in čistočo svojega bivalnega prostora in opreme v njem ▪ se nauče pravilnega čiščenja kopalnice in kopalniške opreme ▪ spoznajo nekaj načinov vzdrževanja perila in obleke ▪ se nauče za zašiti gumb ali prišiti nalepko ▪ se aktivno vključijo v obdelavo zelenjavnega vrta ▪ izdelajo zanimiv izdelek domače obrti značilen za bližnjo okolico ▪ osvojeno znanje prenašajo v domače okolje 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ samostojno pripravijo pripomočke za čiščenje umivalnice ▪ čistijo kopalniške omarice ▪ se nauče pravilnega ročnega čiščenja umivalnika, tuš kabine, pip, straniščne školjke, bideja ▪ čistijo keramično oblogo in tla kopalnice ročno ▪ čistijo stenske in talne ploščice s sesalcem za mokro čiščenje ali parnim sesalcem 	<p>Mokro čiščenje umivalnice</p>	<p>Za čiščenje kopalnice uporabljamo tudi sodobna čistilna sredstva v sprejih. Lahko uporabimo tudi parni čistilec. Opozarjamo na pravilno zaščito rok in ostalih delov telesa.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ samostojno zlagajo hlače v garderobno omaro ▪ se nauče pravilnega obešanja hlač na obešalnik ▪ samostojno pripravijo likalnik ▪ likajo zahtevnejše kose perila in obleke; majice, srajce, bluže, hlače,....., ▪ suho čistijo svojo obleko ▪ čistijo manjše madeže s kemičnimi sredstvi za čiščenje ▪ si zašijejo odtrgan gumb, prišijejo nalepko in zakrpajo majhno luknjo v nogavici 	Vzdrževanje obleke	<p>Poskrbeti je potrebno za varno uporabo kemičnih preparatov za čiščenje.</p> <p>Učence opozarjamo na nevarnost uporabe kemičnih sredstev za čiščenje</p>
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ si uredijo zelenjavni vrt ▪ spoznajo način lopatanja in gnojenja ▪ posejejo nekaj vrst osnovne zelenjave (solata, korenje, redkev, peteršilj.....) 	Urejanje zelenjavnega vrta ali opravljanje drugih kmetijskih, sadjarskih ali vinogradniških del	Če zelenjavnega vrta šola nima, pripravite majhnega (2x2 m) vi sami na šolskem dvorišču ali bližnji okolici šole

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ posadijo nekaj poznanih sadik zelenjave (paradižnik, zelje, cvetača ▪ vzdržujejo zelenjavni vrt in samostojno opravljajo vzdrževalna opravila (zalivanje,rahljanje zemlje, pletje plevela, obtrgovanje sadik, ▪ pospravljajo vrtno pridelke ▪ vrtno pridelke uporabijo pri kuhanju ▪ vrtno pridelke shranjujejo in konzervirajo 		<p>Te dejavnosti se lahko opravljajo na vseh šolah; v vaškem in mestnem okolju.</p> <p>V okolju, kjer je močno razvito kmetijstvo, sadjarstvo ali vinogradništvo se »vrtnarska« dejavnost lahko razširi na obseg, ki je za okolje primeren.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ogledajo si vrtnarijo ali kako drugo kmetijsko organizacijo ▪ seznanijo se s poklici na tem področju ▪ nakupijo sadike za zelenjavni vrt 	<p>Obisk vrtnarije (kmetijske, sadjarske ali vinogradniške organizacije)</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ izdelajo izdelek domače obrti značilen za bližnjo okolico 	<p>Izdelki domače obrti</p>	

HRANA IN PREHRANA

čenci:

- se seznanijo s praktično uporabo nekaterih zahtevnejših kuhinjskih pripomočkov
- samostojno ročno čistijo in pomivajo kuhinjske pripomočke
- se nauče uporabe pomivalnega stroja
- samostojno pripravljajo zahtevnejše sladice in druge jedi
- spoznajo načine konzerviranja živil

- praktično uporabljajo že poznane kuhinjske pripomočke
- spoznajo in praktično uporabijo nekaj novih električnih kuhinjskih pripomočkov (multipraktik, mikrovalovna pečica.....)
- očistijo uporabljene pripomočke
- ročno pomivajo zahtevnejše kose kuhinjskega pribora in uporabljene strojčke
- spoznajo delovanje pomivalnega stroja
- se nauče pravilnega zlaganja posode v pomivalni stroj
- se nauče dodajati detergent
- znajo vklopiti pomivalni stroj

Delo z električnimi kuhinjskimi pripomočki

Ročno in strojno pomivanje posode

Praktična uporaba je odvisna od opreme gospodinjske učilnice. Če pripomočkov tam ni, jih je potrebno prinesiti od doma.

Strojno pomivanje posode se izvede povsod tam, kjer je dostop do stroja mogoč.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ izvedejo praktično konzerviranje na zelenjavnem vrtu pridelanih živil ▪ obišejo šolsko kuhinjo in se seznanijo s kuharskimi poklici ▪ pripravijo vsaj eno praznovanje ▪ osvojeno znanje prenašajo v domače okolje 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pripravijo zahtevnejši narezek ▪ pečejo piškote in druge sladice ▪ skuhamo nekaj preprostih mesnih enolončnic (ričet, pasulj, makaronovo meso ...) ▪ skuhamo hrenovke in klobase ▪ spečejo čevapčiče, pleskavico ali naravni zrezek 	Priprava obrokov	Izbira obrokov je odvisna od stanja opreme v kuhinji in sposobnosti učencev ter materialnih možnosti za nakupe živil.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ spoznajo še nekaj načinov konzerviranja živil ▪ skuhamo marmelado ▪ sušijo »pridelano« zelenjavo in sadje ▪ vložijo v kis kumarice, stročji fižol in papriko ▪ vložijo gobe (šampinjone) 	Konzerviranje živil	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ obišejo šolsko kuhinjo ▪ seznanijo se s poklici, ki so potrebni za opravljanje del v kuhinji 	Obisk šolske kuhinje	Če šola kuhinje nima, si lahko ogledajo kuhinjo na sosednji šoli.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pripravijo eno praznovanje 	Priprava praznovanja	

3.2 OBDELAVA GRADIV

3.2.1 NADALJEVALNI PROGRAM OSNOVNOŠOLSKE RAVNI II - PETA STOPNJA

OPERATIVNI CILJI	PRIMERI DEJAVNOSTI	PREDLAGANE VSEBINE	SPECIALNO DIDAKTIČNA PRIPOROČILA
<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> -varno bivajo v delavnici -skrbijo za urejenost delovnega mesta in prostora -nosijo varno delovno obleko -uporabljajo ustrezne osebne delovne zaščite -skrbijo za higijeno med in po delovnem procesu -upoštevajo urnik zaposlitve -osvojijo temeljna znanja o elektriki -varno uporabljajo električno orodje in stroje -poznajo zakonitosti električnega toka -zavedanje nevarnosti ob vsakodnevni uporabi elektrike <ul style="list-style-type: none"> -pri delu pravilno in varno uporabljajo orodja in stroje -poznajo tehnike dela 	<p>Disciplina v delavnici Vzdrževanje orodja Vzdrževanje strojev Varnostna zaščita strojev Ureditev delovnega mesta Delovna obleka in zaščitna sredstva Higijena na delovnem mestu Razporeditev delovnega časa</p> <p>Temeljna znanja o elektriki</p> <p>Uporaba vsakodnevnih električnih aparatov</p> <p>Uporaba primernih električnih strojev in orodij v delavnici</p> <p>Striženje, rezanje papirja Biganje, prepogibanje papirja Uporaba ročnih orodij za obdelavo papirja</p>	<p>Varstvo pri delu</p> <p>Elektrika</p> <p>Kartonažne zaposlitve</p>	<p>Na peti stopnji je osnovni poudarek namenjen učenčevemu vključevanju v delo v delavnici pod posebnimi pogoji oz. VDC, zato je vzgoja samostojnega obnašanja v smislu varnosti pri delu in delovne discipline zelo pomembna.</p> <p>Elektrika in njene nevarnosti so stalni spremljevalec v življenju, pri delu v delavnici pa še toliko bolj. Utrjevanje znanj iz tega področja je iz stališča varnosti pri delu zelo pomembno.</p> <p>Kartonažne zaposlitve so iz stališča pridobivanja kooperacij in kasnejšega vključevanja učencev v VDC precej pogoste in primerne za naše učence. Izdelave čestitk pa so tudi zelo pogoste dejavnosti populacije naših</p>

<p>-vztrajajo pri delu -poznajo značilnosti okolja in lokalne obrti</p> <p>Učenci: -poznajo osnovne vrste lesa in lesnih polizdelkov -pravilno in varno uporabljajo ročno orodje -pravilno in varno uporabljajo enostavne obdelovalne stroje</p> <p>-žagajo les v pravilni smeri glede na lesno strukturo -urijo drobno motoriko rok in koordinacijo gibov -varno uporabljajo stroje pod vodstvom učitelja -poznajo vse nevarnosti lesnih obdelovalnih strojev, zato najbolj nevarnih ne uporabljajo -upoštevajo in prepoznavajo lesno stukturo -zavedajo se nevarnosti električnih ročnih orodij in jih samostojno ne uporabljajo</p> <p>-upoštevajo vsa varnostna navodila -uprabljajo vse osebne zaščite in zaščite na stroju</p>	<p>Lepljenje</p> <p>Kaširanje</p> <p>Grafične tehnike</p> <p>Knjigoveštvo</p> <p>Proizvodno delo, lokalne obrti in posebnosti kraja</p> <p>Uporaba ročnega orodja za brušenje lesa</p> <p>Brušenje na tračni, kolutni brusilki in v brusilnem bobnu.</p> <p>Žaganje lesa z ročnimi žagami (uporaba žage z vodili)</p> <p>Žaganje z tračno žago Žaganje z krožno žago</p> <p>Debeljinjenje in poravnavanje lesa</p> <p>Obdelava z namiznim vrtalnim strojem.</p>	<p>Povezanost z okoljem</p> <p>Zaposlitve na področju obdelave lesa</p>	<p>učencev.</p> <p>Iz področja obdelave lesa bo verjetno težje pridobiti ustrezne kooperantske zaposlitve in organizirati industrijsko delo. To področje pa je primerno za izdelavo lastnih tudi unikatnih izdelkov, ki jih lahko ponudimo tržišču.</p>
--	---	---	---

<p>-pravilno uporabljal orodje -poznajo strukturo lesa -so ustvarjalni -poznajo uporabljene materiale -uporabljajo ves zaščite pri delu -poznajo pomen površinske zaščite in njihove škodljive lastnosti za zdravje -vztrajanje pri zaposlitvi -poznavanje lokalnih značilnosti -obvladovanje lokalnih obrti</p> <p>Učenci:</p> <p>-poznajo osnovne lastnosti kovin -poznajo osnovne vrste kovin -pravilno uporabljajo ročno orodje -upoštevajo vsa varnostna navodila -uporabljajo vse osebne zaščite -uporabljajo kleparsko kladivo</p> <p>-poznajo varno delo in zaščitne ukrepe pri delu z orodji</p> <p>-poznajo nevarnosti nenabrušenih in nabrušenih rezil -poznajo pravilne načine brušenja rezil, vendar jih samostojno ne brusijo -poznajo načine spajanje kovine in ločijo med trajnim in razstavljivim spajanjem</p>	<p>Rezbarjenje</p> <p>Lepljenje lesa Zabijanje žebeljev Spajanje z lesnimi in sponskimi vijaki Nanos lesne kemične zaščite Ročno barvanje s čopiči Barvanje z potaplanjem Barvanje s pomočjo brizgalne pištole.</p> <p>Proizvodno delo, posebnosti kraja, lokalne obrti</p> <p>Rezanje, sekanje, ščipanje in oblikovanje žice</p> <p>Uporaba namiznih vzvodnih škarij</p> <p>Tepanje pločevine</p> <p>Uporaba tnakerja</p> <p>Žaganje kovinskih profilov Vrtnanje kovine</p> <p>Piljenje Strojno brušenje</p>	<p>povezanost z okoljem</p> <p>Kovinska galanterija</p> <p>Brušenje rezil</p>	<p>Namenjeno učitelju kot vzdrževalcu orodij in strojev.</p>
---	---	---	--

<p>- so ekološko osveščeni in poznajo škodljivosti (strupenosti) zaščitnih premazov</p> <p>-urijo vztrajnost pri delu, poznajo krajevne značilnosti in obvladujejo obrti okolja</p> <p>Učenci.</p> <p>-izdelajo sestavne dele z razrezom</p> <p>- vztrajajo pri zaposlitvi</p> <p>- -urijo ročne spretnosti in motoriko</p> <p>-se privajajo na proizvodno delo</p> <p>Učenci:</p> <p>-poznajo značilnosti tekstila</p> <p>-zanjo uporabljati osnovna orodja in pripomočke za delo s tekstilom</p> <p>-urijo ročne spretnosti</p> <p>-se učijo znanj</p> <p>-pravilno uporabljajo škarje</p> <p>-si znajo prišiti odtrgani gumb</p> <p>-osvajajo znanja iz področja strojnega</p>	<p>Čiščenje rje</p> <p>nož</p> <p>škarje</p> <p>žaga</p> <p>razpirjanje žage</p> <p>Spajanje z vijaki</p> <p>Kovičenje</p> <p>Cinjenje in spajkanje</p> <p>Varjenje</p> <p>Zaščitni premazi</p> <p>barvanje in lakiranje</p> <p>Proizvodno delo delo, krajevne posebnosti, lokalne obrti</p> <p>Rezanje in obrezovanje z ročnimi orodji</p> <p>Čiščenje in obrezovanje odlitkov</p> <p>Varjenje plastičnih folij</p> <p>Proizvodno delo</p>	<p>Povezanost z okoljem</p> <p>Plastična galanterija</p> <p>Zaposlitve na področju obdelave tekstila</p>	<p>Varjenje je zahtevna in nevarna zaposlitev, zato jo bomo le redko lahko izvajali, tako glede opremljenosti delavnice, kakor glede na dostopnost sposobnim učencev</p> <p>Povezovanje z lokalnimi podjetji in obrtniki</p> <p>Pogostna in dostopna kooperacijska zaposlitev</p> <p>Izdelava kvalitetnih unikatnih izdelkov je že tradicija naših učencev</p>
---	---	--	--

<p>šivanja</p> <p>-se navajajo na čim večjo samostojnost pri oskrbi lastne garderobe</p> <p>-v čim večji meri obvladujejo lokalna obrtna znanja</p> <p>-se urijo v večji vztrajnosti za organizirano delo, ki vodi v zaposlitev</p> <p>Učenci.</p> <p>-znajo vklopiti in izklopiti računalnik</p> <p>-zagnati ustrezni željeni program in ga tudi pravilno zaključiti.</p> <p>-urijo pismenost in pisno sporočanje ter komuniciranje</p> <p>-z dopisovanjem vzpostavljajo odnos z drugimi</p> <p>Vspodbujanje radovednosti in samostojnosti iskanja podatkov</p> <p>Učenci.</p> <ul style="list-style-type: none"> - širijo področje znanj - širijo in poglobljajo interese - se povezujejo z ožjim in širšim okoljem 	<p>Tkaničenje, vozlanje, pletenje, kvačkanje, Tkaničenje na preštevni tkanini</p> <p>Vezenje s križci na juto</p> <p>Vozlanje na juto</p> <p>Tkanje na ročnih statvah</p> <p>Barvanje tekstila</p> <p>Krojenje</p> <p>Ročno šivanje</p> <p>Šivanje gumbov</p> <p>Strojno šivanje</p> <p>Čiščenje in pranje tekstila</p> <p>Krtačenje, ščetkanje, Uporaba sesalca za prah</p> <p>Ročno in strojno pranje</p> <p>Kemično čiščenje</p> <p>Sušenje perila</p> <p>Likanje perila</p> <p>Čiščenje in vzdrževanje usnjenih izdelkov</p> <p>Industrijsko delo, lokalne obrti in posebnosti kraja</p> <p>Pravilni vklop in isklop</p>	<p>Vzdrževanje tekstilnih in usnjenih izdelkov</p> <p>Povezanost z okoljem</p> <p>Informatika</p> <p>Področje osnovnih operativnih znanj</p>	
--	--	--	--

<p>Učenci ob ustvarjalnih dejavnostih, ki so vezana na tehnično strojno opremo poleg ustvarjalnosti urijo še:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opazovanje - predstavnost - mišljenje <p>in</p> <ul style="list-style-type: none"> - vzpostavljajo odnos do sveta okrog sebe - gradijo lasten pogled na svet - doživljajo kulturo kot del osebnega zorenja <p>Učenci.</p> <ul style="list-style-type: none"> - spoznajo lastnosti svetlobno občutljivih materialov - razvijajo lastno radovednost - razvijajo ustvarjalnost - spoznavajo postopke obdelave klasičnih fotomaterialov - se seznanijo z osnovnim načinom uporabe enostavnega fotoaparata 	<p>računalnika in računalniških programov</p> <p>Samostojna uporaba izbranih računalniških programov in orodij</p> <p>Elektronska pošta</p> <p>Internet</p> <p>Animacija risbe</p> <p>Uporaba enostavnih 3D progr.</p> <p>Animacija virtualnih predmetov</p> <p>Snemanje filmov z videorekorderjem, Snemanje z videokamero</p> <p>Video animacija Montaža audio in video posnetkov Izdelava video CD ali DVD Ustvarjanje lastne glasbe Izdelava glasbenega CD</p>	<p>Estetsko vzgojno področje sodobnih tehnologij</p> <p>Filmska vzgoja v širšem pomenu besede</p> <p>Glasbena ustvarjalnost</p> <p>Fotografija</p>	<p>Sodobna elektronska tehnična sredstva so velik izziv tudi na področju estetske vzgoje, vendar zaradi svoje izrazite tehnične pogojenosti sodijo tudi v obravnavani sklop.</p> <p>Estetska vzgoja naj bi v zrelejšem starostnem obdobju postala že način življenja in odzivanja učenca oziroma mladostnika.</p> <p>Motiviranost, ki jo ponuja sodobna tehnologija je smiselno uporabljati v organizirani obliki estetske vzgoje in ne zgolj zabave v duhu kratkočasja.</p>
---	---	--	--

	<p>Klasična fotografija Uporaba klasičnega fotoaparata Kemografija Lumografija Razvijanje negativa Izdelava klasične fotografije Digitalna fotografija Digitalni fotoaparati Izdelava fotografije z računalniškim tiskalnikom</p>		
--	---	--	--

4. OPIS OSVOJENIH ZNANJ IN VEŠČIN

Glede na raznolikost učencev, vključenih v Posebni program vzgoje in izobraževanja in napredovanje po stopnjah, je ocenjevanje opisno. Ocena ni pogoj za napredovanje na višjo stopnjo. Opis osvojenih znanj in veščin služi kot orientacija, ki se oceni ob koncu 3. in 5. stopnje. Omogoča nam načrtno in sistematično spremljanje otrokovega razvoja.

Ob koncu drugega dela osnovnošolske ravni ocenimo sposobnosti in pridobljena znanja po posameznih glasbenih področjih.

Na osnovi vsakoletnih poročil o napredku učenca v osvajanju operativnih ciljev v individualiziranih programih, učitelj ob zaključku pete stopnje naredi natančno in pregledno opisno oceno iz delovne vzgoje.

Ta ocena naj po zaključeni peti stopnji zajema opis njegovih znanj in spretnosti na področju **domačih opravi in obdelave gradiv**.

DOMAČA OPRAVILA

Učenec:

- obvlada ročno čiščenje kopalnice, zlasti umivalnikov in pip
- zna vlažno počistiti tla v bivalnih prostorih s primernimi pripomočki
- obvlada obešanje hlač na obešalnik in zlaganje srajc, oz bluz
- za likanje zna izbrati primerno temperaturo likalnika in likati zahtevnejše kose perila oz. obleke
- si pod vodstvom očisti madeže na obleki
- zašije kakšen našitek, gumb ali zakrpa majhno luknjico
- sodeluje pri urejanju zelenjavnega vrta
- obvlada osnovna dela na zelenjavnem vrtu ali drugih kmetijskih, sadjarskih ali vinogradniških površinah
- izdelava vsaj en izdelek domače obrti
- ročno pomiva zahtevnejši gospodinjski pribor
- zna pripraviti posodo za pomivanje v pomivalnem stroju in jo vložiti v stroj
- zna pripraviti zahtevnejši narezek
- samostojno speče jajčka, skuha hrenovko ali klobaso
- s pomočjo skuha vsaj eno enolončnico
- sodeluje pri peki piškotov
- pripravlja zelenjavo za konzerviranje s kisom
- vlaga gobice

OBDELAVA GRADIV

Učenec:

- razume in upošteva vsa navodila s področja varstva pri delu
- zanesljivo opravi delovno nalogo

- pri delu vztraja odrejeni delovni čas
- razume navodila za delo za celotno zaposlitev
- delovna storilnost in jvaliteta dela sta v pričakovanih načrtovanih okvirih

5. ZNANJA, KI JIH MORAJO IMETI IZVAJALCI

Učni načrt posebnega programa vzgoje in izobraževanja za področje delovna vzgoja lahko izvajajo:

- univerzitetni diplomirani defektolog
- učitelj predmeta tehnika in tehnologija z dodatnim defektološkim izpopolnjevanjem
- učitelj gosodinjstva z dodatnim defektološkim izpopolnjevanjem
- inženir agronomije z dodatnim defektološkim izpopolnjevanjem

Za kvalitetno izvajanje učnega procesa v skupini mora biti učitelju kot asistenca zagotovljen varuh negovalec.

6. PRILOGA

6.1. SPECIALNO DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Delovna vzgoja zajema zelo širok spekter praktičnih znanj, povezanih s pridobivanjem spretnosti, navad pa tudi teoretičnih znanj tako iz področji vsakodnevnega življenja kot tudi tistih bolj specifičnih, ki jih bo naš učenec koristil kasneje, ko bo vključen v življenje in delo. Zato ima v tem sklopu velik pomen tudi področje varstva pri delu, ki sicer ni zajeto kot samostojen modul, pač pa je prisotno pri vseh delovnih področjih. Za varno delo pri delu z ročnim orodjem moramo poskrbeti že pri nabavi. Orodje moramo tudi strokovno in sistematično vzdrževati, ter ga ustrezno shranjevati. Neustrezno orodje poveča utrujenost, kvaliteta obdelave je manjša in delo lahko postane nevarnejše. Varna uporaba osnovnega ročnega orodja je predpogoj, da s praktično delovno vzgojo sploh začnemo. Kasneje se s stopnjevanjem zahtevnosti delovnih zaposlitev veča tudi stopnja nevarnosti v delovnem okolju. Temu primerno moramo prilagajati vsa splošna načela, metode in oblike varnega dela. Poglavitni pogoj dobrih delovnih pogojev je ustrezna učilnica - delavnica, ki mora biti funkcionalno opremljena na osnovi higijensko tehničnih normativov. Pri strojnem delu posebej pazimo, da so vsi mehanski prenosi ustrezno zaščiteni. Električne kable redno pregledujemo. Rezila na obdelovalnih strojih morajo biti redno brušena ter strokovno

pritrjena, ter ustrezno zaščitena. Vsa dela v zvezi z nastavitvijo rezil, vodil, zaščitnih naprav opravi učitelj izključno takrat, ko stroj ni priključen na električno omrežje. Šola mora zagotoviti tudi ves material potreben za praktično delo. Že na drugi predvsem pa na tretji razvojni stopnji se oddelki delijo zaradi različnih zaposlitev, glede na sposobnosti. Pri delitvi otrok v skupine upoštevamo zahtevnost opravil, ki jih je možno izvajati v manjših skupinah. Pri usposabljanju na strojnem delu skupina ne bi smela šteti več kot 3 učence. Tudi sicer delovna skupina pri ročni zaposlitvi naj ne bi štela več kot 5 otrok.

Praviloma in v okviru svojih zmožnosti učenec samostojno izbere primerna orodja, pripravi delovni prostor in uporabi zaščitna sredstva. Med procesom izdelave izdelka se učenci naučijo rokovanja z orodji in stroji. Seznanjeni so tudi z rednim vzdrževanjem osnovnega orodja, ki ga občasno pri pouku tudi opravijo. Zaradi različne sposobnosti ne moremo pričakovati, da bodo vsi učenci opravljali enake delovne operacije. Zahtevnejša dela, ki jih vsi učenci ne zmorejo, naj opravijo sposobnejši učenci. Tako navajamo učence na prijateljski odnos v skupini in poudarjamo odgovornost posameznika pri skupnem doseganju cilja.

Do zaključene 3. stopnje izobraževanja naj bi se posamezni učenec seznanil z načini obdelave osnovnih materialov, spoznal osnovna obdelovalna orodja in se priučil k nadzorovani uporabi osnovnih obdelovalnih strojev. Učenec naj bi spoznal tudi svoje lastne interese in spretnosti, na 5. stopnji pa naj bi bili usmerjeni v povečevanje delovne discipline in vztrajnosti pri delu. Na tej stopnji lahko organiziramo tudi industrijsko delo v povezavi z lokalnimi obrtnimi in industrijskimi panogami v obliki kooperacij.

6.2. MEDPODROČNE POVEZAVE

Celostni pristop je bistvenega pomena pri delu z učenci s posebnimi potrebami. Prav zaradi tega je učni načrt sestavljen tako, da se področja stalno povezujejo med seboj.

V prvem delu, v delu Domača opravila, se področje delovne vzgoje povezuje s področji razvijanje samostojnosti, splošna poučenost, gibanje in športna vzgoja ter z glasbeno vzgojo. Drugi del, poglavje Obdelave gradiv, pa se povezuje in navezuje zlasti na delo, ki poteka v okviru likovne vzgoje in splošne poučenosti.

6.3. ČASOVNI OKVIR

Za področje delovna vzgoja Posebni program vzgoje in izobraževanja, ki je bil sprejet 5. 6. 2003, na 58. seji Strokovnega sveta Republike Slovenije za splošno izobraževanje, predvideva za nadaljevalni program osnovnošolske ravni II v predmetniku naslednji časovni okvir:

1. A. ZA NADALJEVALNI PROGRAM OSNOVNOŠOLSKE RAVNI II - OSNOVNI :

	5.stopnja		
Področje/leta šolanja	13.letno	14.letno	15.letno
DELOVNA VZGOJA	9 ure tedensko	9 ure tedensko	9 ure tedensko
Število tednov v letu	35	35	35
Število ur letno	315	315	315

STOPNJE	OBDELAVA GRADIV	DOMAČA OPRAVILA	SKUPAJ UR
5. STOPNJA	220 UR	95 UR	315 UR

1. B. ZA NADALJEVALNI PROGRAM OSNOVNOŠOLSKE RAVNI II – RAZŠIRJENI:

	5.stopnja		
Področje/leta šolanja	13.letno	14.letno	15.letno
Interesna dejavnost	1	1	1
Število tednov	35	35	35
Število dni v letu	35	35	35

	5.stopnja		
Področje/leta šolanja	13.letno	14.letno	15.letno
DELOVNI DNEVI	4 dni	4dni	4 dni
Število dni v letu	4	4	4

1.C. ZA VZGOJNI PROGRAM (SOCIALIZACIJSKI – NAMESTITVENI PROGRAM):

	5.stopnja		
Področje/leta šolanja	13. leto	14. leto	15. leto
DELOVNA VZGOJA	8 ur tedensko	8 ur tedensko	8 ur tedensko
Število tednov v letu	52	52	52
Število ur letno	416	416	416

6.4. KAKO UPORABLJAMO UČNI NAČRT?

Učni načrt za področje delovne vzgoje je vodilo za delo v oddelkih vzgoje in izobraževanja. Učni načrt predstavlja II. nadaljevanje osnovnega programa - prvega dela osnovnošolske ravni in nadaljevalnega programa osnovnošolske ravni I.

Učni načrt izhaja iz operativnih ciljev. Za dosego le teh se učitelj poslužuje predlaganih vsebin, oziroma jih izbere po svoji presoji. Učitelj pozna specialno didaktična priporočila, nekatera so predlagana v učnem načrtu.

Določeni cilji po stopnjah so stopnjevani v majhnih korakih, kajti učenci napredujejo kronološko, njihove sposobnosti pa so zelo različne. Če so cilji za učenca prenizki ali previsoki, učitelj v okviru individualiziranega programa prilagodi izbor operativnih ciljev, ki jih lahko izbere tudi iz osnovnega programa prvega dela osnovnošolske ravni.

Razdeljen je na dve glavni področji **Obdelava gradiv** in **Domača opravila**. Področje Obdelava gradiv je nadalje razdeljeno na obdelavo posameznih materialov.

Področje je odvisno od različnih pogojev, ki jih šola lahko zagotovi. Realizacija programa je ravno tako odvisna od materialne opremljenosti šole, če te pogojev ustanova ne more zagotoviti, učitelj poišče alternativne možnosti.